

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-А, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
e-mail: arch@vas.bg

Изх. № 623

Дата: 11.08.2025 г.

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 7 / 2025 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 8 юли 2025 г. по к.д. № 7/2025 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на 20-и касационен състав на Административен съд София - град за установяване на противоконституционност на чл. 79б, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания – ЗАНН (обн. ДВ, бр. 92 от 1969 г., посл. изм. бр. 79 от 2024 г.).

Със същото определение Висшият адвокатски съвет е конституиран като заинтересувана институция по делото като му е даден 30-дневен срок за представяне на становище.

Разпоредба на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН е въведена с ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 23.12.2021 г. и гласи:

„В случаите по ал. 1 наказателното постановление влиза в сила в частта относно наложената глоба от датата на плащането. В случай че нарушителят е обжалвал наказателното постановление и в срока по ал. 1 е заплатил глобата, производството по разглеждане на жалбата в тази част се прекратява на основание чл. 63г.“

Оспорената разпоредба препраща към ал. 1 на чл. 79б, която е със следното съдържание:

„В случай че нарушителят не желае да обжалва наказателното постановление в частта относно наложената глоба, може да заплати в 14-дневен срок от връчването на наказателното постановление 80 на сто от нейния размер, освен ако специален закон предвижда намален размер на глобата.“

Тезата за противоконституционност в искането се обосновава с чл. 4, ал. 1, чл. 6, ал. 2, чл. 48, ал. 3, чл. 56 и чл. 120, ал. 2 от Конституцията. В тази насока са развити конкретни съображения.

Според Висшия адвокатски съвет внесеното в Конституционния съд искане е неоснователно.

1. Вносителят твърди, че законодателят е нарушил принципа на правовата държава по чл. 4, ал. 1 от Конституцията като е приел оспорената разпоредба при липсата на съответни мотиви за това. Същевременно обаче признава, че в качеството си на вносител на основния законопроект Министерският съвет предварително е посочил, че една от целите е „ускоряване на събирането на публични държавни вземания, произтичащи от влезли в сила санкционни актове на администрацията, чрез отстъпки за санкциониранията лица, в случай че заплатят доброволно наложените им санкции в срока за обжалване“. Формулировката, макар и несвършена, е дала основание на Народното събрание чрез гласуване да приеме, при осигурена възможност за провеждане на парламентарен дебат, новия чл. 79б ЗАНН. Няма никаква пречка, а е и повече от логично, промяната в правото да се мотивира чрез предварително посочване на законодателната цел, като в случая тази цел е била напълно легитимна – ускоряване на административно-наказателното производство в съдебната му фаза, включително и по отношение събирането на присъдените глоби, без при това да се накърняват основните права на засегнатите лица. Освен това, съдържанието на оспорената разпоредба е ясно, недвусмислено и непротиворечиво, поради което

не би трябвало да предизвиква смущения и несигурност сред правоприлагащите органи.

2. Вносителят на искането не е обърнал внимание на обстоятелството, че целият чл. 79б ЗАНН е въведен в общия закон за административните нарушения и наказания, а не в специален закон като Закона за движение по пътищата. Затова на практика е поискал консултация от Конституционния съд относно начина, по който да реши висящия пред него спор, въпреки че такъв подход е абсолютно недопустим. Оспорената разпоредба е относима единствено към административното наказание „глоба“, а не към други санкционни последици от извършеното нарушение. В обхвата ѝ не се включват кумулативно наложените наказания, както и допълнителните неблагоприятни за нарушителя или трети лица последици. При всяко положение приложението на чл. 79б, ал. 2 не е обвързано с установена от закона държавна принуда, а е основано на съзнателно, свободно взето решение от санкциониращия нарушител. Затова поначало няма никакво основание да се поддържа твърдение за дискриминационно ограничаване на правата на определени групи от граждани по смисъла на чл. 6, ал. 2 от Конституцията и накърняване на правото на свободен избор на професия по чл. 48, ал. 3 от Конституцията само за стеснения кръг на водачите на моторни превозни средства.

3. В действителност най-същественният въпрос, поставен в искането на състава на Административен съд София – град, е за осигуряване на съдебен контрол върху актовете на администрацията. И в тази си част искането е неоснователно защото не държи сметка, че оспорената разпоредба препраща към условията по ал. 1 на чл. 79б ЗАНН, които предпоставят прилагането ѝ от изразеното по определения в закона начин нежелание на нарушителя да обжалва наказателното постановление, материализирано чрез заплащане в определен срок на 80 на сто от определената с него глоба. Ако това нежелание е дадено принудително или е изразено от друго, без знанието и съгласието на засегнатото лице, разпоредбата на чл. 279б, ал. 2 ЗАНН няма да подлежи на прилагане. Проблемът е от фактическо естество и следва да се решава в рамките на административното производство, а не от Конституционния съд. Вярно е, че според практиката на съда по чл. 56 от Конституцията във връзка с чл. 6, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи достъпът до съд при определяне на правата и задълженията на гражданите и юридическите лица не може да бъде изключен от законодателя. В случая обаче такова изключване няма, защото засегнатите субекти на правото не са лишени от възможността сами

да решат дали да се ползват от правото си на достъп до съдебно разглеждане на спора. Упражняването на правото на съдебно обжалване не може да бъде наложено като задължение на неговия носител, а зависи от неговата свободна воля. Този принципен подход е в основата на редица институти на правото – например, постигнато споразумение в рамките на наказателен или административно-наказателен процес, отказ или оттегляне на иск в граждански процес, оттегляне на подадена жалба срещу съдебен или административен акт и т.н.

Отделно, според Конституционния съд: „наказателното постановление, което се издава от административно-наказващия орган, предвид естеството и реквизитите си, има характер на правораздавателен акт. Обратно, предмет на чл. 120, ал. 2 от Конституцията са всички административни актове – индивидуални, общи и нормативни“ (вж. Решение № 1 от 1 март 2012 г. по к.д. № 10/2011 г.). На тази принципна основа първостепенният районен съд играе ролята на въззивна инстанция, а съответният административен съд – на касационна инстанция в административно-наказателното производство. Следователно, още поначало разпоредбата на чл. 120, ал. 2 от Конституцията не може служи за обосноваване на противоконституционност

Накрая заслужава допълнително да се обсъди дали с оспорената разпоредба неоправдано се накърняват конституционните правомощия на прокуратурата, въпреки че този въпрос изобщо не е поставен в искането. Вярно е, че по действащия закон прокурорът може да протестира пред съда всички актове по чл. 58д ЗАНН, включително наказателното постановление, а по свое усмотрение и да участва в производството пред съда (чл. 59, ал. 1 и чл. 62 ЗАНН). От друга страна оспорената разпоредба на чл. 79б, ал. 2 предвижда влизане в сила на наказателното постановление относно наложената глоба и съответно – прекратяване на производството в тази му част единствено въз основа на едностранното действие на административно-наказания нарушител. С това в някои, изключително рядко практикувани случаи, отчасти се стесняват законовите правомощия на прокуратурата, но въобще не се засягат и нейните конституционни функции, установени с чл. 127 от Конституцията. Съгласно чл. 127, т. 5 от Конституцията действията на прокуратура по оспорване на незаконосъобразни актове са допустими, но само доколкото са предвидени в закон. Следователно обхватът на съответната дейност е въпрос, който се решава на базата на законодателната целесъобразност. Основният закон не установява универсален и всеобхватен общ

надзор на прокуратурата върху всички актове и действия на администрацията. Изводът е, че и в така посочената насока няма основателна причина за намеса на Конституционния съд.

В заключение, Висшият адвокатски съвет дава отрицателно становище по искането на 20-и касационен състав на Административен съд София – град за установяване на противоконституционност на чл. 79б, ал. 2 ЗАНН, като предлага на Конституционния съд да го отхвърли като неоснователно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ: /п/

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ